

Judita Džedžulskienė, Dainius Vaitiekūnas
Lietuvių kalba. Vadovėlis 7 klasei

Recenzija

Vadovėlio turinio kokybė atitinka BENDROJO UGDYMO DALYKŲ VADOVĖLIŲ IR MOKYMO PRIEMONIŲ ATITIKTIES TEISĖS AKTAMS ĮVERTINIMO IR APRŪPINIMO JAIS TVARKOS aprašo II skyriuje nurodytus reikalavimus:

Vadovėlis atitinka dalyko bendrojoje programoje apibrėžtą mokymo(si) turinį, vadovėlio struktūra nuosekli, atitinkanti didaktinius dalyko mokymo principus, ugdanti sąmoningą mokymosi procesą: mokanti kelti tikslus, įsivertinti, stebėti pažangą. Priemonėje pateikta skirtingo sudėtingumo užduočių, atitinkančių dalyko bendrojoje programoje apibrėžtus pasiekimų lygių požymius ir mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus. Vaizdinė medžiaga pateikiama taip, kad tikslingai derėtų su kitais vadovėlio turinio elementais, atsižvelgiant į dalyko didaktiką, paisant mokinių amžiaus tarpsnio ir skirtingų kognityvinių gebėjimų ypatumų. Vadovėlyje nėra diskriminacinio turinio.

Pasiūlymai vadovėlio Lietuvių kalba. Vadovėlis 7 klasei turinio tobulinimui:

- **1 skyrius. Kalbos dalys, jų daryba., 13 psl.** būdvardžių darybos lentelėje prie iš veiksmažodžio padarytų būdvardžių pateikti kitoms kalbos dalims priklausantys pavyzdžiai: *prieveiksmis nuolat, pernai, iš skaitvardžio padarytas trejopas.*

Iš veiksmažodžių <i>nuolat + -inis → nuolatinis</i>	<i>nuolatinis, dirbtinis, trejopas, visiškas, pernykštis</i>
--	--

- Kalbant apie priesaginę būdvardžių darybą vertėtų paminėti, kad esama būdvardžių, padarytų ir iš kitų kalbos dalių: skaitvardžių, įvardžių, prieveiksmių, tačiau jų kiekis neprilygsta dariniams iš daiktavardžių, veiksmažodžių, būdvardžių.
- **3 skyrius. Pagrindinės skyrybos taisyklės, 30 psl.** Galbūt vertėtų vaikams trumpai priminti sudėtinio prijungiamojo ir sujungiamojo sakinių sąvokas.
- **33 psl., 1.3 užduotis.** Galbūt vertėtų patikslinti, ko prašo užduotis – nurodyti konkrečius jungtukus ar įvardyti jų rūšis.
- **58 psl.** Programoje keliamas tikslas susipažinti su mirusiomis kalbomis, aiškintis kalbos nykimo ir jos gyvybingumo priežastis. Manychiau, kad būtų galima plačiau aprašyti mirusių kalbų, pavyzdžiui lotynų, fenomeną – ši taip pakito, kad iš jos atsirado naujos kalbos, tačiau lotynų, nors ja nebekalbama, tebėra studijuojama, vartojama įvairių sričių terminijoje; atgaivinta ir vartojama hebrajų kalba. Taip pat būtų galima plačiau pasvarstyti apie kalbų nykimo priežastis: karus, politinę spaudą bei emigracijos ir daugiakalbystės lemiamą kalbos atriciją.
- **105 psl.** Reikėtų pabaigti sakinius nagrinėti sintaksiškai. Sakinyje *stovėdamas šaukiau* tarinys – *šaukiau, stovėdamas* – aplinkybė.

Sakinyje neasmenuojamosios veiksmažodžio formos eina aplinkybe (*Atsistojęs sušaukiau. Reikia šaukti stovint. Stovėdamas šaukiau.*). Kaip ir būdvardžiai, dalyviai eina pažy-

- **140 psl., 3 užd.** Būtų galima paklausti, kas sieja nurodytus neveikiamosios rūšies dalyvius ir paminėti, kad jie vartojami lietuvių kalbos terminijoje.

Gabrielė Brazaitytė

